

Peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands

Fundargerð peningastefnunefndar Seðlabanka Íslands

Mars 2020 (91. fundur)

Birt: 25. mars 2020

Lög um Seðlabanka Íslands kveða svo á að það sé hlutverk peningastefnunefndar að ákvarða vexti og önnur stýritæki peningastefnunnar og að „[opinberlega skuli] birta fundargerðir peningastefnunefndar og gera grein fyrir ákvörðunum nefndarinnar og forsendum þeirra“. Í samræmi við löggin hefur peningastefnunefndin ákveðið að birta fundargerðir af vaxtaákvörðunarfundum sínum tveimur vikum eftir hverja ákvörðun. Þar koma einnig fram upplýsingar um atkvæði einstakra nefndarmanna.

Hér birtist fundargerð fundar peningastefnunefndarinnar 9. og 10. mars 2020, en á honum ræddi nefndin efnahagsþróunina, þróun á fjármálamörkuðum, ákvarðanir um beitingu stjórnþækja bankans í peningamálum og kynningu þeirra ákvarðana 11. mars. Áætluðum marsfundi nefndarinnar var flýtt um eina viku frá áður boðaðri tímasetningu.

I Ákvarðanir um stjórnþæki bankans í peningamálum

Nefndin ræddi stöðuna sem upp væri komin í kjölfar aukinnar útbreiðslu COVID-19 og þá miklu óvissu sem væri til staðar um alþjóðlegar og innlendar efnahagshorfur. Alþjóðlegar efnahagshorfur hefðu versnað til muna og fjármálamarkaðir gefið eftir undangengna daga. Fjöldi ólíkra sviðsmynda um möguleg áhrif faraldursins á ferðaþjónustu og hagvöxt var kynntur á fundinum. Fram kom í umræðunni að áhrif faraldursins á ferðaþjónustu yrðu líklega meiri á Íslandi en í mörgum öðrum löndum vegna mikils vægis greinarinnar hér á landi. Bent var á að lækkun olíuverðs myndi að einhverju leyti vega upp á móti auk þess sem á heildina væru fyrirtæki hér á landi minna háð alþjóðlegum framleiðslukeðjum en víða annars staðar. Einnig skipti miklu til hvaða aðgerða yrði gripið í opinberum fjármálum í þeirri viðleitni að styðja við heimili og fyrirtæki. Á fundinum kom fram að óvissa um framvinduna væri óvenju mikil og staða mála væri að breytast hratt frá degi til dags og hætta væri á að horfur gætu versnað enn frekar frá því sem þessar sviðsmyndir gáfu til kynna. Staðan á innlendum álfmarkaði var einnig rædd og í því samhengi möguleg efnahagsleg áhrif lokunar álvers Rio Tinto í Straumsvík.

Nefndarmenn ræddu einnig stöðu viðskiptabankanna í ljósi yfirvofandi þrenginga hjá heimilum og fyrirtækjum og hverjir væru helstu áhættuþættir í tengslum við útbreiðslu veirusýkingarinnar. Fram kom í umræðunni að áhrifin væru ekki komin fram í útlánatapi enn sem komið er en áfram hefði dregið úr vexti útlána til fyrirtækja og í janúar mældist 0,8% samdráttur frá fyrra ári í útlánum til fyrirtækja. Nefndarmenn horfðu til þess að bankarnir hefðu

byggt upp sterka eiginfjárstöðu undanfarin ár og væru í góðri stöðu til að bregðast við útlánatapi en mikilvægt væri að tryggja að þeir hefðu nægt laust fé til að styðja við fyrirtæki og heimili í lausafjórðunda vegna áhrifa COVID-19.

Nefndin ræddi inngríp á gjaldeyrismarkaði en bankinn hafði gripið tvisvar inn á markaðnum í kjölfar þess að gengi krónunnar tók að lækka enn frekar um síðustu mánaðamót. Fram kom í umræðunni að óhjákvæmilegt væri að gengi myndi lækka eitthvað við þessar aðstæður. Stefna nefndarinnar varðandi inngríp yrði áfram eins og hingað til að draga úr óhóflegum sveiflum á gjaldeyrismarkaði. Bent var á að lægra gengi krónunnar gæti verið hjálplegt fyrir tiltekna útflutningsgreinar um þessar mundir enda væri innlent kostnaðarstig hlutfallslega hátt. Hins vegar yrði það áhyggjuefni, ef gengislækkunin myndi leiða til mikillar og þrálátrar aukningar verðbólgu og hækkunar langtímaverðbólguvæntinga.

Nefndin fjallaði um nýlega birta þjóðhagsreikninga en samkvæmt þeim var hagvöxtur 1,9% árið 2019. Nefndarmenn tóku mið af því að þetta væri meiri vöxtur en Seðlabankinn gerði ráð fyrir í febrúar. Nefndin horfði til þess að meiri vöxtur skýrðist að hluta af grunnáhrifum þar sem hagvöxtur ársins 2018 hafði verið færður niður. Þá var framlag íbúðafjárfestingar og samneyslu til hagvaxtar meira en gert hafði verið ráð fyrir. Vöxtur íbúðafjárfestingar er þó að einhverju leyti talinn endurspeglar tafir í skráningu nýbygginga frekar en svo mikinn vöxt í byggingastarfsemi.

Nefndin ræddi um mögulegar breytingar á bindiskyldunni en bæði varúðarhlutverk bindiskyldu og hlutverk hennar við lausafjárstýringu hefur minnkað á undanförunum árum í ljósi breyttra aðstæðna og tilkomu nýrra þjóðhagsvarúðartækja. Aðstæður hefðu því skapast þar sem hægt væri að lækka bindiskyldu án mikils fórnarkostnaðar eins og fjallað væri nánar um í sérstöku minnisblaði Seðlabankans um bindiskyldu sem nefndinni var kynnt. Fram kom í umræðunni að lækkun bindiskyldu myndi hækka lausafjárhlutföll viðskiptabankanna og gæti því aukið svigrúm þeirra til að bregðast við þeim aðstæðum sem upp væru komnar. Nefndin ræddi einnig að það væri óráðlegt fyrir viðskiptabanka að nýta aukið svigrúm til arðgreiðslna.

Með hliðsjón af umræðunni lagði seðlabankastjóri til að meðaltalsbindiskylda innlánsstofnana yrði lækkuð úr 1% niður í 0% en að föst bindiskylda yrði áfram 1%. Allir nefndarmenn studdu tillögu seðlabankastjóra. Seðlabankastjóri kynnti einnig að bankinn myndi nýta heimild í lausafjárreglum til að telja megir innlán bindiskyldra aðila á föstum bindireikningum í Seðlabankanum sem hágæðalausafjáreignir. Föst bindiskylda gæti þar með talist til lausafjárforða samkvæmt lausafjárreglum. Nefndin var sammála um að lækkun meðaltalsbindiskyldunnar og breytt meðferð á föstu bindiskyldunni í lausafjárreglum myndu rýmka lausafjórðustu bankanna og auka svigrúm þeirra til að bregðast við breyttum aðstæðum í þjóðarbúskapnum.

Seðlabankastjóri lagði einnig til að vextir bankans yrðu lækkaðir um 0,5 prósentur. Meginvextir bankans, þ.e. vextir á sjö daga bundnum innlánnum, yrðu 2,25%, innlánsvextir (vextir á viðskiptareikningum) 2%, vextir af lánum gegn veði til sjö daga 3% og daglánavextir 4%. Allir nefndarmenn studdu tillögu seðlabankastjóra.

Nefndin var sammála um að með þessum aðgerðum yrði slakað nokkuð á taumhaldi peningastefnunnar í ljósi versnandi efnahagshorfa í kjölfar aukinnar útbreiðslu COVID-19 veirunnar. Fram kom á fundinum að peningastefnunefnd myndi áfram fylgjast grannt með framvindu efnahagsmála og nota þau tæki sem nefndin hefði yfir að ráða til að styðja við þjóðarbúskapinn.

Eftirfarandi nefndarmenn sátu fundinn:

Ásgeir Jónsson, seðlabankastjóri og formaður nefndarinnar

Rannveig Sigurðardóttir, varaseðlabankastjóri peningastefnu

Gunnar Jakobsson, varaseðlabankastjóri fjármálastöðugleika

Gylfi Zoëga, prófessor, utanaðkomandi nefndarmaður

Katrín Ólafsdóttir, lektor, utanaðkomandi nefndarmaður

Aðalhogfræðingur Seðlabankans, Þórarinn G. Pétursson, sat allan fund nefndarinnar. Þar að auki sátu fjölmargir starfsmenn bankans hluta fundarins.

Karen Áslaug Vignisdóttir ritaði fundargerð.

Næsta reglulega yfirlýsing peningastefnunefndarinnar verður birt miðvikudaginn 20. maí 2020.